TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2011. gada 8. septembrī*

Apvienotās lietas no C-58/10 līdz C-68/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pamatojoties uz LESD 267. pantu, ko iesniegusi *Conseil d'État* (Francija) ar 2009. gada 6. novembra un 2009. gada 28. decembra lēmumiem, kas iesniegti Tiesā 2010. gada 3. februārī, tiesvedībās

Monsanto SAS (C-58/10 un C-59/10),

Monsanto Agriculture France SAS (C-58/10 un C-59/10),

Monsanto International SARL (C-58/10 un C-59/10),

Monsanto Technology LLC (C-58/10 un C-59/10),

Monsanto Europe SA (C-59/10),

Association générale des producteurs de maïs (AGPM) (C-60/10),

Malaprade SCEA **u.c.** (C-61/10),

* Tiesvedības valoda — franču.

Pioneer Génétique SARL (C-62/10),

Pioneer Semences SAS (C-62/10),

Union française des semenciers (UFS), agrāk — *Syndicat des établissements de semences agréés pour les semences de maïs (Seproma)* (C-63/10),

Caussade Semences SA (C-64/10),

Limagrain Europe SA, agrāk — *Limagrain Verneuil Holding SA* (C-65/10),

Maïsadour Semences SA (C-66/10),

Ragt Semences SA (C-67/10),

Euralis Semences SAS (C-68/10) un

Euralis Coop (C-68/10)

pret

Ministre de l'Agriculture et de la Pêche,

piedaloties

Association France Nature Environnement (C-59/10 un C-60/10) un

Confédération paysanne (C-60/10).

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretāre R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 9. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Monsanto SAS*, *Monsanto Agriculture Francija SAS*, *Monsanto International SARL*, *Monsanto Technology LLC* un *Monsanto Europe SA* vārdā — R. Sentestebens [*R. Saint-Esteben*], Š. L. Vjērs [*C.-L. Vier*], M. Pitjē [*M. Pittie*], P. Onorē [*P. Honoré*] un K. Veksljards [*C. Vexliard*], *avocats*,

— *Association générale des producteurs de maïs* (*AGPM*) u.c. vārdā — M. Leprā [*M. Le Prat*] un L. Verdjē [*L. Verdier*], *avocats*,

— *Pioneer Génétique SARL*, *Pioneer Semences SAS*, *l'Union française des semenciers* (*UFS*), agrāk — *Syndicat des établissements de semences agréés pour les semences de maïs* (*Seproma*), *Caussade Semences SA*, *Limagrain Europe SA*, *Maïsadour Semences SA*, *Ragt Semences SA*, *Euralis Semences SAS* un *Euralis Coop* vārdā — A. Mono [*A. Monod*] un B. Kolēns [*B. Colin*], advokāti,

— *Confédération paysanne* vārdā — H. Brā [*H. Bras*], *avocat*,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un S. Menē [*S. Menez*], kā arī R. Lūsli-Suransa [*R. Loosli-Surrans*], pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā — I. Halkiass [*I. Chalkias*], S. Papajoannu [*S. Papaïoannou*], pārstāvji,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvis,

— Polijas valdības vārdā — B. Majčina [*B. Majczyna*] un J. Savicka [*J. Sawicka*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — L. Pinjataro-Nolina [*L. Pignataro-Nolin*], M. Van Hofs [*M. Van Hoof*] un S. Zadra [*C. Zadra*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2011. gada 22. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvas 2001/28/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu (OV L 106, 1. lpp.) 12. un 23. panta, Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulas (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību (OV L 268, 1. lpp.) 20. un 34. panta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulas (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1. lpp.) 53. un 54. panta interpretāciju.

2 Šie lūgumi ir iesniegti vienpadsmit lietās starp *Monsanto SAS*, *Monsanto Agriculture France SAS*, *Monsanto International SARL*, *Monsanto Technology LLC*, *Monsanto Europe SA* (turpmāk tekstā attiecīgi — "*Monsanto*", "*Monsanto Agriculture France*", "*Monsanto International*", "*Monsanto Technology*" un "*Monsanto Europe*"), kā arī dažādām citām fiziskām vai juridiskām personām un Francijas lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru [ministre de *l'Agriculture et de la Pêche*], piedaloties *Association France Nature Environnement* un *Confédération paysanne*, personām, kas iestājušās lietā, par divu valsts pagaidu pasākumu likumību, ar kuriem kukurūzas sēklu MON 810, ģenētiski modificētu organismu (turpmāk tekstā — "ĢMO"), nodošana un lietošana vispirms ir atlikta un pēc tam aizliegta šīs kukurūzas līnijas varietāšu sēklu audzēšana.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2001/18

3 Direktīvā 2001/18, kas ir grozīta ar Regulu Nr. 1829/2003 un Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1830/2003 (OV L 268, 24. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 2001/18") ir regulēta ĢMO apzināta izplatīšana vidē, kā arī produktu, kas satur ĢMO vai sastāv no tiem, laišana tirgū.

4 Direktīvas 2001/18 34. pantā ir noteikts, ka tā ir jātransponē līdz 2002. gada 17. oktobrim. Ar 36. pantu no 2002. gada 17. oktobra tiek atcelta Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīva 90/220/EEK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē (OV L 117, 15. lpp.) un tiek noteikts, ka atsauces uz šo direktīvu uzskata par atsaucēm uz Direktīvu 2001/18 saskaņā ar atbilsmju tabulu pielikumā.

5 Saskaņā ar Direktīvas 2001/18 preambulas 18. un 28. apsvērumu, tāpat kā agrāk ar Direktīvu 90/220, tiek ieviestas:

— saskaņotas procedūras un kritēriji to iespējamo risku novērtēšanai katrā atsevišķā gadījumā, ko rada ĢMO apzināta izplatīšana vidē;

— Kopienas apstiprināšanas procedūra, saskaņā ar kuru tirgū laiž attiecīgos produktus, ja to paredzētais lietojums ir saistīts ar organismu apzinātu izplatīšanu vidē.

6 Direktīvas 2001/18 preambulas 50. un 51. apsvērumā ir noteikts:

"(50) Piekrišanas, kas dotas saskaņā ar Direktīvu 90/220[..], jāatjauno, lai novērstu neatbilstību starp piekrišanām, kas dotas saskaņā ar minēto direktīvu, un piekrišanām, kas dotas, ievērojot šo direktīvu, un lai pilnībā ņemtu vērā nosacījumus piekrišanas došanai saskaņā ar [Direktīvu 90/220].

(51) Tādam atjaunojumam ir vajadzīgs pārejas laikposms, kurā paliek neskartas piekrišanas, kas dotas saskaņā ar Direktīvu 90/220[..]."

7 Atbilstoši Direktīvai 90/220 pirms 2002. gada 17. oktobra piešķirto atļauju atjaunošanas nosacījumi pirms noteiktā robeždatuma, 2006. gada 17. oktobra, ir regulēti Direktīvas 2001/18 17. pantā. Šīs tiesību normas 2. punktā ir uzskaitīti dokumenti, informācija, kā arī iespējamais atjaunošanas paziņojumā ietveramais priekšlikums. Piemērojot šīs pašas normas 2. un 9. punktu, attiecīgais uzņēmējs, kas šo paziņojumu ir iesniedzis pirms 2006. gada 17. oktobra, līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par atļaujas atjaunošanu var turpināt ĢMO laist tirgū pie nosacījumiem, kas norādīti minētajā atļaujā.

8 Direktīvas 2001/18 20., 21. un 24. pantā ir noteikti īpaši detalizēti nosacījumi monitoringa, marķēšanas un sabiedrības informācijas jomā.

9 Šīs pašas direktīvas 23. pantā ar nosaukumu "Drošības klauzula" ir noteikts:

"1. Ja dalībvalstij, ņemot vērā jaunu vai papildu informāciju, kas kļuvusi pieejama pēc piekrišanas došanas un ietekmē vides risku novērtējumu vai esošās informācijas pārvērtējumu, pamatojoties uz jaunu vai papildu zinātnes atzinumu, ir sīki izstrādāts pamatojums, lai uzskatītu, ka par produktu, kurš satur ĢMO vai sastāv no tiem, ir sniegts pareizs paziņojums un uz to attiecas saskaņā ar šo direktīvu dotā rakstveida piekrišana, bet tomēr produkts rada risku cilvēku veselībai vai videi, tad attiecīgā dalībvalsts uz laiku savā teritorijā var ierobežot vai aizliegt tā produkta lietošanu vai pārdošanu, kurš satur ĢMO vai sastāv no tiem.

Nopietna riska gadījumā dalībvalsts nodrošina tādu operatīvu pasākumu piemērošanu kā tirgū laišanas pārtraukšana vai izbeigšana, par to informējot sabiedrību.

Dalībvalsts nekavējoties informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par lēmumiem, ko tā pieņem saskaņā ar šo pantu, un motivē savu lēmumu, iesniedzot vides risku novērtējuma pārskatu, kurā norāda, vai un kā būtu grozāmi piekrišanas nosacījumi vai

izbeidzama piekrišana, un vajadzības gadījumā sniedz jauno vai papildu informāciju, uz kuru pamatojas tās lēmums.

2. Lēmumu par jautājumu pieņem 60 dienās [Kopienu mērogā]."

10 Minētās direktīvas 12. pantā ar nosaukumu "Nozaru tiesību akti" ir noteikts:

"1. Šīs direktīvas 13. līdz 24. pantu nepiemēro nevienam produktam, kas satur ĢMO vai sastāv no tiem, ciktāl tie ir atļauti ar Kopienas tiesību aktiem, kuros paredzēts specifisks vides risku novērtējums, ko izdara saskaņā ar principiem, kuri noteikti II pielikumā, un, pamatojoties uz informāciju, kas norādīta III pielikumā, neierobežojot papildu prasības, kuras paredzētas iepriekšminētajos Kopienas tiesību aktos, un prasības, kas attiecas uz riska pārvaldību, marķēšanu, monitoringu pēc vajadzības, informāciju sabiedrībai un drošības klauzulu, kura ir vismaz līdzvērtīga šajā direktīvā noteiktajai.

[..]

3. Procedūras, ar ko nodrošina to, ka risku novērtējuma prasības, kas attiecas uz riska pārvaldību, marķējumu, monitoringu pēc vajadzības, informāciju sabiedrībai un drošības klauzulu, ir līdzvērtīgas šajā direktīvā noteiktajām, ievieš ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu. Turpmākajos nozaru tiesību aktos, kas pamatojas uz minētās regulas noteikumiem, iekļauj atsauci uz šo direktīvu. [..]

[..]"

Regula Nr. 1829/2003

11 Saskaņā ar Regulas Nr. 1829/2003, kas atbilstoši tās 49. pantam bija piemērojama 2004. gada 18. aprīlī, preambulas 7. un 11. apsvērumu ar to tiek izveidota vienota atļauju sistēma Kopienā, kas ir it īpaši piemērojama dzīvnieku barībai, kas satur ĢMO vai sastāv no šādiem organismiem vai produktiem, kā arī ĢMO, kas tiek izmantoti šādas dzīvnieku barības ražošanā.

12 Šīs regulas devītajā apsvērumā ir noteikts:

"Jaunajām atļauju izsniegšanas procedūrām, kas attiecas uz ģenētiski modificētu pārtiku un [dzīvnieku] barību, jāietver Direktīvā 2001/18[..] noteiktie jaunie principi. To izveidošanā jāizmanto arī jaunā riska novērtēšanas sistēma pārtikas nekaitīguma jautājumiem, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu [OV L 31, 1. lpp.]. Tādejādi atļauj[a] jāizsniedz vienīgi ģenētiski modificētas pārtikas un [dzīvnieku] barības laišanai Kopienas tirgū pēc zinātniskas izvērtēšanas augstākajā iespējamajā līmenī, par kuras veikšanu atbild Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (turpmāk saukta — "Iestāde"), izvērtējot visus aspektus, kādos šī pārtika vai [dzīvnieku] barība apdraud cilvēku un dzīvnieku veselību un attiecīgā gadījumā — vidi. Pēc zinātniskā izvērtējuma Kopienai jāpieņem riska pārvaldības lēmums, ievērojot regulatīvo procedūru, kas nodrošina ciešu Komisijas un dalībvalstu sadarbību."

13 33. apsvērumā ir paredzēts:

"Ja pieteikums attiecas uz produktiem, kas sastāv no [ĢMO] vai satur tos, pieteikuma iesniedzējs var izvēlēties — iesniegt atļauju apzinātai izplatīšanai vidē, kas jau iegūta atbilstīgi Direktīvas 2001/18[..] C daļai, neierobežojot ar minēto atļauju noteiktos nosacījumus, vai pieteikties vides riska novērtējumam, ko veic reizē ar drošības novērtēšanu saskaņā ar šo regulu. Otrajā no minētajiem gadījumiem vides riska novērtējumam jāatbilst prasībām, kas minētas Direktīvā 2001/18[..], un dalībvalstu noteiktajām kompetentajām iestādēm šajā nolūkā jāapspriežas ar Iestādi. Turklāt ir lietderīgi paredzēt iespēju, ka Iestāde var lūgt kādu no kompetentajām iestādēm veikt vides riska novērtējumu. Saskaņā ar Direktīvas 2001/18[..] 12. panta 4. punktu valstu kompetentajām iestādēm, kas noteiktas atbilstīgi minētajai direktīvai, visos gadījumos, kas attiecas uz ĢMO, pārtiku un [dzīvnieku] barību, kas sastāv no ĢMO vai satur tos, pirms vides riska novērtējuma pabeigšanas ir arī lietderīgi apspriesties ar Iestādi."

14 34. apsvērumā ir precizēts:

"Ja ĢMO paredzēts izmantot kā sēklas vai citu augu pavairošanas materiālu, uz ko attiecas šī regula, Iestādei jānosaka pienākums deleģēt vides riska novērtējumu valsts kompetentajai iestādei. Atļaujas, kas izsniegtas saskaņā ar šo regulu, nedrīkst ierobežot [it īpaši Padomes 2002. gada 13. jūnija Direktīvu 2002/53/EK par lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējo katalogu (OV L 193, 1. lpp.), kas ir grozīta ar Regulu Nr. 1829/2003, kas] jo īpaši paredz noteikumus un kritērijus šķirņu akceptam un to oficiālajam akceptam, lai iekļautu [lauksaimniecības augu sugu šķirņu] kopējos katalogos [..]."

15 Regulas Nr. 1829/2003 2. panta 9. punktā ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

9) "ģenētiski modificēts organisms izmantošanai [dzīvnieku] barībā" ir ĢMO, ko var izmantot kā [dzīvnieku] barību vai kā izejmateriālu [dzīvnieku] barības ražošanā."

16 III nodaļas, kas veltīta ģenētiski modificētai [dzīvnieku] barībai, I iedaļas ar nosaukumu "Atļauju izsniegšana un uzraudzība" piemērošanas joma šīs pašas regulas 15. panta 1. punktā ir formulēta šādi:

"Šī iedaļa attiecas uz:

a) ĢMO izmantošanai [dzīvnieku] barībā;

b) [dzīvnieku] barību, kas sastāv no ĢMO vai satur tos;

c) [dzīvnieku] barību, kas ražota no ĢMO."

17 Regulas Nr. 1829/2003 17.–19. pantā ir regulēti sākotnējo atļauju ģenētiski modificētai [dzīvnieku] barībai piešķiršanas nosacījumi.

18 17. panta 5. punktā it īpaši ir paredzēts:

"5. Ja pieteikums attiecas uz ĢMO vai [dzīvnieku] barību, kas satur ĢMO vai sastāv no tiem, pieteikumam pievieno arī:

a) pilnu tehnisko dokumentāciju, kas sniedz Direktīvas 2001/18[..] III un IV pielikumā prasīto informāciju un informāciju un secinājumus par risku novērtējumu, kurš veikts saskaņā ar Direktīvas 2001/18[..] II pielikumā izklāstītajiem principiem, vai, ja ĢMO laišanai tirgū saņemta atļauja saskaņā ar Direktīvas 2001/18[..] C daļu [ko veido tās 12.–24. pants], atļaujas piešķiršanas lēmuma kopiju;

b) vides ietekmes uzraudzības plānu atbilstīgi Direktīvas 2001/18[..] VII pielikumam, tai skaitā priekšlikumu uzraudzības plāna ilgumam; šis ilgums var atšķirties no ieteiktā atļaujas termiņa.

Šādā gadījumā nepiemēro Direktīvas 2001/18[..] 13. līdz 24. pantu."

19 20. pantā ar nosaukumu "Esošo produktu statuss" ir paredzēts:

"1. [..] produkti, uz kuriem attiecas šī iedaļa un kuri likumīgi laisti Kopienas tirgū pirms šīs regulas piemērošanas dienas, var palikt tirgū, tos var izmantot un pārstrādāt, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) attiecībā uz produktiem, par kuriem saņemta atļauja saskaņā ar Direktīvām 90/220[..] vai 2001/18[..], [..] tirgus dalībnieki, kas atbild par attiecīgo produktu laišanu tirgū, sešus mēnešus pēc šīs regulas piemērošanas dienas paziņo Komisijai par datumu, kurā šie produkti pirmo reizi laisti Kopienas tirgū;

[..]

2. Paziņojumam, kas minēts 1. punktā, pievieno attiecīgi 17. panta 3. un 5. punktā minēto informāciju [..].

[..]

4. Deviņu gadu laikā no dienas, kad 1. punkta a) apakšpunktā minētie produkti pirmoreiz laisti tirgū, bet ne ātrāk kā trīs gadus pēc šīs regulas piemērošanas dienas tirgus dalībnieki, kas atbild par to laišanu tirgū, iesniedz pieteikumu saskaņā ar 23. pantu, ko piemēro *mutatis mutandis*.

[..]

5. Uz produktiem, kas minēti 1. punktā, un [dzīvnieku] barību, kas tos satur vai no tiem ražota, attiecas šīs regulas noteikumi, jo īpaši 21., 22. un 34. pants, ko piemēro *mutatis mutandis*.

[..]"

20 21. pantā un 22. panta 1. punktā, 24.–26. pantā, kā arī 29. pantā ir noteikti īpaši detalizēti noteikumi monitoringa, marķēšanas un sabiedrības informācijas jomā.

21 34. pantā ar nosaukumu "Ārkārtas pasākumi" ir noteikts:

"Ja ir skaidrs, ka produkti, kas apstiprināti ar šo regulu vai saskaņā ar to, var radīt nopietnu risku cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai vai videi, [..] veic pasākumus saskaņā ar procedūrām, kas paredzētas Regulas [..] Nr. 178/2002 53. un 54. pantā."

Regula Nr. 178/2002

22 Regulas Nr. 178/2002 53. pants ar nosaukumu "Ārkārtas pasākumi attiecībā uz pārtiku un [dzīvnieku] barību, kuras izcelsme ir Kopienā vai kura importēta no kādas trešās valsts" ir izteikts šādi:

"1. Ja ir acīmredzams, ka [..] [dzīvnieku] barība, kuras izcelsme ir Kopienā vai kura importēta no kādas trešās valsts, var radīt nopietnu risku cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai vai videi un ka šo risku nevar apmierinoši novērst ar attiecīgās dalībvalsts vai dalībvalstu veiktajiem pasākumiem, tad Komisija [..] pēc savas ierosmes vai pēc kādas dalībvalsts pieprasījuma atkarībā no situācijas nopietnības tūlīt pieņem vienu vai vairākus šādus pasākumus:

[laišanas tirgū apturēšana, importēšanas no trešās valsts apturēšana, [dzīvnieku] barības izmantošanas attiecīgajiem dzīvniekiem apturēšana, īpašu nosacījumu šai [dzīvnieku] barībai noteikšana vai jebkurš cits piemērots pagaidu pasākums].

2. Tomēr ārkārtas gadījumos Komisija, apspriedusies ar attiecīgo(-ām) dalībvalsti(-īm) un informējusi pārējās dalībvalstis, var uz laiku pieņemt 1. punktā minētos pasākumus.

Pēc iespējas drīz un ilgākais 10 darbdienu laikā pasākumus, kas veikti, apstiprina, groza, atsauc vai pagarina saskaņā ar 58. panta 2. punktā minēto procedūru, un Komisijas lēmuma iemeslus tūlīt dara publiski pieejamus."

23 Šīs pašas regulas 54. pants ar nosaukumu "Citi ārkārtas pasākumi" ir izteikts šādi:

"1. Ja dalībvalsts oficiāli informē Komisiju par vajadzību veikt ārkārtas pasākumus, bet Komisija nav pieņēmusi lēmumu saskaņā ar 53. pantu, tad minētā dalībvalsts var pieņemt pagaidu aizsargpasākumus. Tādā gadījumā tā tūlīt informē pārējās dalībvalstis un Komisiju.

2. Komisija 10 darba dienu laikā iesniedz jautājumu izskatīšanai [Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības komitejā], lai pagarinātu, grozītu vai atceltu valsts pagaidu aizsardzības pasākumus.

3. Dalībvalsts piemēro valsts pagaidu aizsardzības pasākumus, līdz tiek pieņemti Kopienas pasākumi."

Valsts tiesības

24 Francijas Vides kodeksa, kas bija spēkā līdz 2008. gada 27. jūnijam, L. 535-2. pantā ir noteikts:

"I — Katrā gadījumā, kad to pamato atkārtota risku novērtēšana, kas veikta sakarā ar [ĢMO] klātbūtnes izraisītiem riskiem sabiedrības veselībai un videi, administratīvā iestāde par atļaujas saņēmēja vai [ĢMO] īpašnieka līdzekļiem var:

1) apturēt atļaujas darbību, kamēr nav saņemta papildu informācija, un, ja nepieciešams, izdot rīkojumu par produktu atsaukšanu no tirgus vai to izmantošanas aizliegumu;

2) noteikt apzinātās izplatīšanas nosacījumu izmaiņas;

3) atsaukt atļauju;

4) izdot rīkojumu par [ĢMO] iznīcināšanu un gadījumā, ja labuma guvējs vai atļaujas saņēmējs nepilda rīkojumu, veikt šo iznīcināšanu *ex officio*.

II — Izņemot ārkārtas gadījumus, šos pasākumus var veikt tikai tad, ja labuma guvējam ir bijusi iespēja iesniegt savus apsvērumus."

Pamata lietas un prejudiciālie jautājumi

25 Ar 1998. gada 22. aprīļa Lēmumu par ģenētiski modificētas kukurūzas (*Zea mays* L. līnija MON 810) laišanu tirgū saskaņā ar Padomes Direktīvu 90/220 (OV L 131, 32. lpp.) Komisija pēc *Monsato Europe* pieteikuma, pamatojoties uz Direktīvu 90/220, atļāva laist tirgū kukurūzu MON 810.

26 Izpildot minētā lēmuma 1. pantu un saskaņā ar Direktīvas 90/220 13. pantu Francijas lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrs ar 1998. gada 3. augusta lēmumu, kas ietver rakstveida piekrišanu, pamatojoties uz Direktīvas [90/220] 13. panta 4. punktu, 1998. gada 22. aprīļa Lēmumiem 98/293/EK un 98/294/EK par ģenētiski modificētas kukurūzas (*Zea mays* L. T 25 un MON 810) laišanu tirgū (1998. gada 5. augusta *JORF*, 11985. lpp.), deva savu rakstveida piekrišanu šai laišanai tirgū.

27 2004. gada 11. jūlijā *Monsanto Europe*, piemērojot Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 1. punkta a) apakšpunktu, paziņoja Komisijai kukurūzu MON 810 kā "esošu produktu".

28 Tā līdz 2006. gada 17. oktobrim kompetentajai valsts iestādei nebija iesniegusi paziņojumu atbilstoši Direktīvas 2001/18 17. panta 2. punktam.

29 2007. gada 4. maijā tā, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 4. punktu, vēlējās atjaunot atļauju laist tirgū kukurūzu MON 810.

30 Ar 2007. gada 5. decembra rīkojumu, ar kuru tiek apturēta kukurūzas MON 810 sēklu nodošana un lietošana (2007. gada 6. decembra *JORF*, 19748. lpp.), lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrs, vispārīgi norādot uz Lauksaimniecības kodeksu un

Vides kodeksu, apturēja valsts teritorijā kukurūzas MON 810 sēklu nodošanu gala lietotājiem un lietošanu līdz likuma par ĢMO publicēšanai un vēlākais līdz 2008. gada 9. februārim.

31 2008. gada 6. februārī *Monsanto*, *Monsanto Agriculture France*, *Monsanto International* un *Monsanto Technology* cēla *Conseil d'État* prasību atcelt šo rīkojumu.

32 Ar 2008. gada 7. februāra rīkojumu, ar kuru tiek apturēta ģenētiski modificētu kukurūzas šķirņu sēklu (*Zea mays* L. līnija MON 810) audzēšana (2008. gada 9. februāra *JORF*, 2462. lpp.), lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrs, atsaucoties uz Direktīvas 2001/18 23. pantu, Regulu Nr. 1829/2003, kā arī Vides kodeksa L. 535-2. pantu, aizliedza valsts teritorijā "laišanai tirgū audzēt kukurūzas sēklu šķirnes, kas ir radušās no ģenētiski modificētās līnijas MON 810", līdz lēmuma pieņemšanai par atļaujas laist tirgū šos organismus atjaunošanu.

33 Ar 2008. gada 13. februāra rīkojumu, ar kuru ir grozīts 2008. gada 7. februāra rīkojums, ar kuru tika apturēta ģenētiski modificētu kukurūzas sēklu šķirņu (*Zea mays* L. līnija MON 810) (2008. gada 19. februāra *JORF*, 3004. lpp.) audzēšana, lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrs svītroja izteikumu "laišanai tirgū", kas bija ietverts minētajā 2008. gada 7. februāra rīkojumā.

34 2008. gada 12. februārī Francijas iestādes, paziņojot pēdējo minēto rīkojumu Komisijai, to kvalificēja par "ārkārtas pasākumu" Regulas Nr. 1829/2003 34. panta izpratnē. Šajā paziņojumā tās uzsvēra vajadzību veikt ārkārtas pasākumus, lai apturētu kukurūzas MON 810 audzēšanu, piemērojot, skatītas kopā, Regulas Nr. 1829/2003 34. panta, kā arī Regulas Nr. 178/2002 53. un 54. panta normas.

35 2008. gada 20. februārī, paziņojot Komisijai 2008. gada 13. februāra rīkojumu, Francijas iestādes norādīja, ka minētais 2008. gada 13. februāra rīkojums ticis pieņemts, piemērojot Direktīvas 2001/18 23. pantu.

36 2008. gada 20., 21. un 25. februārī *Monsanto*, *Monsanto Agriculture France*, *Monsanto International*, *Monsanto Technology*, *Monsanto Europe*, kā arī dažādi citi prasītāji cēla *Conseil d'État* prasības atcelt 2008. gada 7. februāra rīkojumu, kas ir grozīts ar 2008. gada 13. februāra rīkojumu.

37 Iesniedzējtiesa norāda, ka prasītāji apgalvo, ka kukurūzai MON 810, kas ir ģenētiski modificētas kukurūzas šķirne, ko izmanto dzīvnieku barošanai, turpmāk ir piemērojamas tikai Regulas Nr. 1829/2003 normas un tādējādi lauksaimniecības un zivsaimniecības ministrs, īstenojot ārkārtas pasākumu, kas ir jādara Komisijai, esot rīkojies, pārsniedzot savu kompetenci, un, pamatodamies uz Direktīvas 2001/18 23. pantu un Vides kodeksa L. 535-2. pantu, ar ko tas ir transponēts valsts tiesībās, vismaz pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā.

38 Šādos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai katrā no izskatāmajām lietām šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai gadījumā, kad dzīvnieku barība, ko veido [ĢMO], ir laista tirgū pirms Regulas [Nr. 1829/2003] publicēšanas un šī atļauja, piemērojot šīs regulas 20. panta noteikumus, ir palikusi spēkā, attiecīgais produkts laikā, pirms ir lemts par lūgumu atjaunot atļauju, kurš ir jāiesniedz, piemērojot šo regulu, ir jāuzskata par vienu no produktiem, kuri minēti [Direktīvas 2001/18] 12. panta noteikumos [..], un vai šādā gadījumā uz šo [ĢMO] saistībā ar ārkārtas pasākumiem, kurus var noteikt

pēc atļaujas laist tirgū izsniegšanas, attiecas vienīgi [Regulas Nr. 1829/2003] 34. pants vai, tieši otrādi, šādus pasākumus dalībvalstis var noteikt, pamatojoties uz direktīvas [2001/18] 23. pantu un valsts tiesību aktiem, ar kuriem tas ir transponēts?

2) Vai gadījumā, ja ārkārtas pasākumus var noteikt tikai saskaņā ar Regulas [Nr. 1829/2003] 34. pantu, dalībvalsts iestādes var noteikt un ar kādiem nosacījumiem tādu pasākumu [kā 2007. gada 5. decembra rīkojumā (pirmā prasība atcelt tiesību aktu) un 2008. gada 7. februāra rīkojumā, kas ir grozīts ar 2008. gada 13. februāra rīkojumu (desmit pārējas prasības)], atsaucoties uz Regulas [Nr. 178/2002] 53. pantā minētajiem riskiem, vai arī dalībvalsts var noteikt aizsargpasākumus, pamatojoties uz šīs regulas 54. pantu?

3) Kāda līmeņa prasības gadījumā, ja dalībvalsts iestādes var iejaukties, pamatojoties uz Direktīvas 2001/18 23. pantu vai Regulas [Nr. 1829/2003] 34. pantu vai pamatojoties uz abiem šiem tiesiskajiem pamatiem, ņemot vērā it īpaši piesardzības principu, ir noteiktas attiecīgi direktīvas 23. pantā, saskaņā ar kuru tādu ārkārtas pasākumu noteikšana kā īslaicīgs aizliegums lietot produktu ir atkarīga no apstākļa, vai dalībvalstij ir "sīki izstrādāts pamatojums, lai uzskatītu, ka [..] ĢMO [..] rada risku [..] videi", un regulas 34. pantā, kurā šāda pasākuma noteikšana ir padarīta atkarīga no tā, vai šis produkts, identificējot risku, novērtējot tā iespējamību un tā sekas, "var radīt nopietnu risku [..] videi"?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

39 Ir jāatgādina, ka tādu kukurūzas šķirņu, kādas ir pamata prāvā aplūkojamās, sēklas atbilstoši Direktīvas 2002/53 1. panta 1. punktam, skatītam kopā ar Padomes 1966. gada 14. jūnija Direktīvas 66/402/EEK par graudaugu sēklu tirdzniecību (OV 1998, 125, 2309. lpp.), kas pēdējo reizi ir grozīta ar Komisijas 2009. gada 26. jūnija Direktīvu 2009/74/EK (OV L 166, 40. lpp.), 2. panta 1. punkta A apakšpunktu, ietilpst tās piemērošanas jomā.

40 Atbilstoši Direktīvas 2002/53 16. panta 1. punktam dalībvalstis nodrošina, ka no publikācijas Kopējā lauksaimniecības augu sugu šķirņu katalogā brīža, par ko minēts 17. pantā, uz to šķirņu sēklām, kuras atzītas saskaņā ar šo direktīvu vai saskaņā ar principiem, kas atbilst šīs direktīvas principiem, neattiecas nekādi tirdzniecības ierobežojumi attiecībā uz šķirni, izņemot atsauces uz Direktīvas 2002/53 16. panta 2. punktā vai 18. pantā paredzētajiem izņēmumiem (šajā ziņā skat. 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-165/08 Komisija/Polija, Krājums, I-6843. lpp., 62. punkts).

41 Ir jānorāda, ka attiecīgā dalībvalsts principā neatsaucas uz šiem Direktīvas 2002/53 16. panta 2. punktu vai 18. pantu, lai tai būtu atļauts aizliegt kukurūzas MON 810 sēklas ar šajās tiesību normās paredzētajiem nosacījumiem.

42 Šādos apstākļos, atbildot uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem, nav jāņem vērā Direktīva 2002/53.

Par pirmo jautājumu

43 Pirmais jautājums attiecas uz apstākļiem, kādos dalībvalsts var noteikt pagaidu atlikšanas vai aizlieguma pasākumu, ņemot vērā "esošu produktu" Regulas Nr. 1829/2003 20. panta izpratnē, kas ir atļauts atbilstoši Direktīvai 90/220, kas ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2001/18.

44 Tas norāda uz šāda pasākuma juridiskā pamata problēmu.

45 Austrijas valdība uzskata, ka *Monsanto* ir paziņojusi kukurūzu MON 810 kā esošu produktu, lai to izmantotu dzīvnieku barībā un pārtikas precēs, bet nevis kā sēklu lietošanai. Līdz ar to tā izsaka šaubas, vai attiecīgais produkts vēl varētu tikt uzskatīts par likumīgi laistu tirgū kā sēklas kopš paziņošanas termiņa esošajiem produktiem beigām.

46 Tātad vispirms ir jāpārbauda, vai šī tiesību norma attiecas uz ĢMO, kas paziņots, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 20. pantu, izmantošanu par sēklām.

47 Ar Regulu Nr. 1829/2003 ir ieviests Direktīvas 2001/18 12. panta 3. punkts.

48 Ir skaidrs, ka *Monsanto* nav paziņojusi kukurūzu MON 810 atbilstoši Direktīvas 2001/18 17. panta 2. punktam pirms šajā pantā noteiktā galīgā termiņa — 2006. gada 17. oktobra.

49 Ir skaidrs arī, ka *Monsanto*, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 1. punktu, paziņoja šo kukurūzu kā "esošu produktu", uz kuru attiecas šīs regulas III nodaļas I iedaļa.

50 No preambulas 34. apsvēruma, kā arī attiecībā uz dzīvnieku barību no šīs pašas regulas 16. panta 7. punkta un 18. panta 3. punkta c) apakšpunkta teksta izriet, ka atļauja, kas piešķirta šiem ĢMO, piemērojot minēto regulu, attiecas uz ĢMO izmantošanu par sēklām, nekaitējot Direktīvai 2002/53.

51 Tādējādi attiecībā uz esošiem produktiem rodas jautājums, vai Regulas Nr. 1829/2003 20. pants tiktāl, ciktāl tajā ar tajā precizētiem nosacījumiem ir paredzēts, ka "produkti, uz kuriem attiecas šī [1.] iedaļa un kuri likumīgi laisti Kopienas tirgū pirms šīs regulas piemērošanas dienas, var palikt tirgū, tos var izmantot un pārstrādāt", ir piemērojams arī ĢMO, kas ir paziņoti kā esoši produkti, izmantošanai par sēklām, pamatojoties uz minēto 20. pantu.

52 Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka produkti, kas paziņoti, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 1. punktu, ietilpst šīs regulas III nodaļas I iedaļas piemērošanas jomā un ka no tās 15. panta 1. punkta, kas ietilpst šajā iedaļā, izriet, ka [tās piemērošanas joma] it īpaši attiecas uz "ĢMO izmantošanu [dzīvnieku] barībā".

53 Atbilstoši šīs pašas regulas 2. panta 9. punktam ar šo izteikumu jo sevišķi tiek saprasti "ĢMO, ko var izmantot [..] kā izejmateriālu dzīvnieku barības ražošanā"; šo formulējumu var attiecināt uz sēklām.

54 Līdz ar to ĢMO sēklām ir piemērojama Regulas Nr. 1829/2003 III nodaļas I iedaļa. Tādējādi tām jo sevišķi var piemērot tās 20. panta 1. punktu.

55 Tā kā šajā pēdējā tiesību normā ir atļauts turpināt izmantot tajā regulētos produktus, tā attiecas arī uz paziņoto produktu izmantošanu par sēklām.

56 Šajā ziņā valsts tiesai ir jāpārbauda, vai tādi produkti, kādi ir kukurūza MON 810, kas it īpaši ir atļauta audzēšanai kā sēklas, piemērojot Direktīvu 90/220, ir faktiski paziņoti, pamatojoties uz Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 1. punktu.

57 Atbilstoši šiem iepriekšējiem apsvērumiem Tiesa konstatē, ka Regula Nr. 1829/2003 ietver pietiekamus interpretācijas elementus, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, īpaši neinterpretējot Direktīvas 2001/18 12. pantu.

58 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, dalībvalsts var noteikt pasākumus, ar kuriem pagaidām tiek apturēta vai aizliegta tādu ĢMO, kāda ir kukurūza MON 810, kas it īpaši ir atļauta audzēšanai kā sēklas, piemērojot Direktīvu 90/220, un kas ar Regulas Nr. 1829/2003 20. pantā paredzētajiem nosacījumiem ir paziņota kā esošs produkts, par ko vēlāk ir iesniegts pieteikums par atļaujas pagarināšanu, kas tiek pārbaudīts, izmantošana vai laišana tirgū, piemērojot Direktīvas 2001/18 23. pantu, vai arī šādi pasākumi var tikt noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 1829/2003 34. pantu.

59 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 5. punktā ir noteikts, ka "uz produktiem, kas minēti 1. punktā [..] attiecas šīs regulas noteikumi, jo īpaši 21., 22. un 34. pants, ko piemēro *mutatis mutandis*".

60 Tādējādi šis formulējums skaidri nosaka Regulas Nr. 1829/2003 34. panta piemērojamību.

61 Cita starpā tajā ir paredzēta tās citu noteikumu piemērojamība esošam produktam, t.i., it īpaši tās 17. panta 5. punkta, kura pirmās daļas a) un b) apakšpunktā ir paredzēts sniegt dažādus informācijas par attiecīgo produktu elementus un otrajā daļā piebilsts, ka "šādā gadījumā nepiemēro Direktīvas [2001/18] 13. līdz 24. pantu", piemērojamība.

62 Tādējādi no Regulas Nr. 1829/2003 20. panta 5. punkta, skatīta kopā ar tās 17. panta 5. punktu, izriet ka, ja 17. panta 5. punkta pirmajā daļā norādītie elementi tiek sniegti, pamatojot esoša produkta paziņojumu, Direktīvas 2001/18 23. pants nav piemērojams.

63 Tātad uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, piemērojot Direktīvas 2001/18 23. pantu, dalībvalsts nevar noteikt pagaidu apturēšanas vai lietošanas vai laišanas tirgū aizlieguma pasākumus tādiem ĢMO, kāda ir kukurūza MON 810, kas it īpaši ir atļauta audzēšanai kā sēklas, piemērojot Direktīvu 90/220, un kas atbilstoši Regulas Nr. 1829/2003 20. pantā noteiktajiem nosacījumiem ir paziņoti kā esoši produkti, par kuriem pēc tam ir iesniegts pieteikums atjaunot atļauju, kas tiek pārbaudīts, turpretim šādi pasākumi var tikt noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 1829/2003 34. pantu.

Par otro jautājumu

64 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā dalībvalstij ir atļauts noteikt ārkārtas pasākumus tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā.

65 2007. gada 5. decembra rīkojums, 2008. gada 7. februāra rīkojums, kā arī 2008. gada 13. februāra rīkojums, ar ko ir izdarīti pēdējie grozījumi, ir publicēti *Journal officiel de la République française* attiecīgi 2007. gada 6. decembrī, 2008. gada 9. februārī un 2008. gada 19. februārī. Atbilstoši Francijas valdības norādēm, kas ir jāpārbauda valsts tiesai, šie rīkojumi tika paziņoti Komisijai attiecīgi 2008. gada 9., 12. un 20. februārī.

66 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka šajā tiesību normā, kā tas izriet no Regulas Nr. 1829/2003 34. panta teksta, pirmkārt, ir noteikti būtiski nosacījumi, atbilstoši kuriem attiecībā uz šajā regulā vai saskaņā ar to atļautu produktu var noteikt ārkārtas pasākumus un, otrkārt, attiecībā uz šo pasākumu noteikšanas nosacījumiem ir atsauce uz "procedūrām, kas paredzētas Regulas [..] Nr. 178/2002 53. un 54. pantā".

67 Tādējādi Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā nav paredzēts, ka ārkārtas pasākumu noteikšanai ir jāizpilda Regulas Nr. 178/2002 53. pantā noteiktie būtiskie nosacījumi.

68 Turklāt ir jānorāda, ka Regulas Nr. 178/2002 53. pants attiecas uz ārkārtas pasākumiem, ko var noteikt Komisija, bet, ja šos pasākumus nosaka dalībvalstis, uz tām attiecas šīs regulas 54. pants.

69 Līdz ar to dalībvalstij, kas vēlas noteikt ārkārtas pasākumus atbilstoši Regulas Nr. 1829/2003 34. pantam, ir jāievēro ne tikai minētajā pantā paredzētie būtiskie nosacījumi, bet arī jāievēro Regulas Nr. 178/2002 54. pantā paredzētie procesuālie nosacījumi.

70 Šie nosacījumi ir precizēti šī 54. panta 1. punktā, kurā dalībvalstīm tiek noteikts pienākums, pirmkārt, "oficiāli" informēt Komisiju par nepieciešamību veikt

ārkārtas pasākumus un, otrkārt, ja tā neveic nekādus pasākumus atbilstoši Regulas Nr. 178/2002 53. pantam, "nekavējoties" informēt Komisiju un citas dalībvalstis par veiktajiem aizsardzības pasākumiem.

71 Tie ir jāinterpretē, ievērojot ne tikai šīs tiesību normas tekstu, bet arī Regulas Nr. 1829/2003 mērķus, kā arī piesardzības principu, lai nodrošinātu augstu cilvēku dzīvības un veselības aizsardzības līmeni, ar mērķi nodrošināt brīvu nekaitīgas un veselīgas pārtikas un dzīvnieku barības apriti, kas ir būtisks iekšējā tirgus aspekts (pēc analoģijas skat. 2000. gada 21. marta spriedumu lietā C-6/99 *Greenpeace France* u.c., *Recueil*, I-1651. lpp., 44. punkts, un 2003. gada 9. septembra spriedumu lietā C-236/01 *Monsanto Agricoltura Italia* u.c., *Recueil*, I-8105. lpp., 110. punkts).

72 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, lai gan Regulas Nr. 178/2002 54. panta 1. punktā nav noteikts pienākums informēt Komisiju termiņā, tomēr gan no precizējuma, saskaņā ar kuru attiecīgā dalībvalsts "nekavējoties" informē Komisiju un citas dalībvalstis par veiktajiem ārkārtas pasākumiem, gan no apstākļa, ka Komisijai pēc tam desmit darba dienu laikā ir jāuzsāk šīs regulas 58. panta 2. punktā paredzētā procedūra, izriet, ka attiecīgajai dalībvalstij ir jāinformē Komisija cik vien ātri iespējams gan par nepieciešamību noteikt ārkārtas pasākumus, gan vajadzības gadījumā par veikto pasākumu būtību.

73 Tādējādi, ievērojot attiecīgās dalībvalsts iejaukšanās ārkārtas raksturu un Regulas Nr. 1829/2003 mērķi aizsargāt sabiedrības veselību, Regulas Nr. 178/2002 54. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gan tajā, gan Direktīvas 2001/18 23. pantā ir noteikts, ka tajā paredzētajai Komisijas informēšanai ārkārtas gadījumos ir jānotiek vēlākais reizē ar ārkārtas pasākumu noteikšanu attiecīgajā dalībvalstī.

74 Tātad uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā dalībvalstij ārkārtas pasākumus ir atļauts veikt tikai atbilstoši Regulas Nr. 178/2002 54. pantā noteiktajiem procedūras noteikumiem, kuru ievērošana ir jāpārbauda valsts tiesai.

Par trešo jautājumu

75 Uzdodot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, kāda līmeņa prasības Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā ir noteiktas dalībvalstīm attiecībā uz ārkārtas pasākumu noteikšanu tiktāl, ciktāl tiem šajā pantā ir paredzēts nosacījums, ka jāpastāv apstākļiem, kad "ir skaidrs", ka [produkti] var radīt "nopietnu risku" cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai vai videi.

76 Šajā ziņā ir jāuzskata, ka izteikumi "ir skaidrs" un "nopietnu risku" attiecas uz nozīmīgu risku, kas acīmredzami rada draudus cilvēku veselībai, dzīvnieku veselībai vai videi. Šis risks ir jākonstatē, pamatojoties uz jauniem elementiem, kas balstīti uz ticamiem zinātniskiem datiem.

77 Atbilstoši Regulas Nr. 1829/2003 34. pantam noteiktos aizsardzības pasākumus nevar pamatot ar tīri hipotētisku riska tuvošanos, kas balstīta uz vēl nepārbaudītiem vienkāršiem zinātniskiem pieņēmumiem. Tieši otrādi — šādi aizsardzības pasākumi, neraugoties uz to pagaidu raksturu un pat ja tie ir preventīva rakstura, var tikt noteikti tikai tad, ja tie ir pamatoti ar risku novērtējumu, kas ir pēc iespējas pilnīgāks attiecībā uz atsevišķā gadījuma īpašajiem apstākļiem un kas norāda, ka šie pasākumi ir nepieciešami (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Monsanto Agricoltura Italia* u.c., 106. un 107. punkts).

78 Ir jāuzsver, ka, ievērojot Regulas Nr. 1829/2003 sistēmas jēgu un tās mērķi novērst mākslīgas atšķirības attiecībā uz nopietna riska uzņemšanos, nopietna un acīmredzama riska novērtēšana un pārvaldība galu galā ir vienīgi Komisijas un Savienības Padomes kompetencē, ko kontrolē Savienības tiesa.

79 No minētā izriet, ka regulas 34. pantā norādīto ārkārtas pasākumu noteikšanas un īstenošanas dalībvalstīs stadijā, ja Savienības līmenī šajā ziņā nav pieņemts neviens lēmums, valsts tiesām, kam ir prasīts pārbaudīt šo valsts pasākumu likumību, ir kompetence novērtēt šo pasākumu likumību, ievērojot būtiskos nosacījumus, kas paredzēti Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā, un procesuālos noteikumus, kas izriet no Regulas Nr. 178/2002 54. panta, šajā ziņā Tiesa var nodrošināt Savienības tiesību vienveidību lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu procedūrā, jo, ja valsts tiesa šaubās par Kopienu iestādes akta spēkā esamību vai interpretāciju, tā saskaņā ar LESD 267. panta otro un trešo daļu var vai tai ir pienākums uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai (pēc analoģijas skat. 2008. gada 20. novembra spriedumu lietā C-375/07 *Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading*, Krājums, I-8691. lpp., 63. un 67. punkts).

80 Savukārt gadījumā, ja Komisija ir vērsusies Pastāvīgajā pārtikas aprites un dzīvnieku veselības komitejā un Savienības mērogā ir pieņemts lēmums, šajā lēmumā ietvertais gadījuma faktiskais un tiesiskais vērtējums saskaņā ar LESD 288. pantu ir saistošs visām dalībvalsts, kas ir šī lēmuma adresāte, iestādēm, tostarp tās tiesām, kam ir jāvērtē valsts līmenī veikto pasākumu likumība (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading*, 64. punkts).

81 Tātad uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā ir noteikts, ka, lai noteiktu ārkārtas pasākumus, dalībvalstīm ir jāpierāda ne tikai ārkārtas situācija, bet arī apstākļi, kuros var rasties nopietns risks, kas nopietni apdraud cilvēku veselību, dzīvnieku veselību vai vidi.

Par tiesāšanās izdevumiem

82 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) tādos apstākļos, kādi ir pamata lietā, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvas 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu 23. pantu, dalībvalsts nevar noteikt pagaidu apturēšanas vai lietošanas vai laišanas tirgū aizlieguma pasākumus tādiem ĢMO, kāda ir kukurūza MON 810, kas it īpaši ir atļauta audzēšanai kā sēklas, piemērojot Padomes 1990. gada 23. aprīļa Direktīvu 90/220/EEK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē, un kas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulas (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību 20. pantā noteiktajiem nosacījumiem ir paziņoti kā esoši produkti, par kuriem pēc tam ir iesniegts pieteikums atjaunot atļauju, kas tiek pārbaudīts, turpretim šādi pasākumi var tikt noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 1829/2003 34. pantu;

2) Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā dalībvalstij ārkārtas pasākumus ir atļauts veikt tikai atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulas (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu

vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu, 54. pantā noteiktajiem procedūras noteikumiem, kuru ievērošana ir jāpārbauda valsts tiesai;

3) Regulas Nr. 1829/2003 34. pantā ir noteikts, ka, lai noteiktu ārkārtas pasākumus, dalībvalstīm ir jāpierāda ne tikai ārkārtas situācija, bet arī apstākļi, kuros var rasties nopietns risks, kas nopietni apdraud cilvēku veselību, dzīvnieku veselību vai vidi.

[Paraksti]